

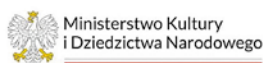
Uruchomienie systemu Alma i multi-wyszukiwarki Primo VE

Agnieszka Podrazik
Biblioteka Główna AGH

W maju 2023 roku Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej złożyła wniosek o bezpłatne wdrożenie nowoczesnego systemu bibliotecznego Alma wraz z multiwyszukiwarką Primo VE w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony przez Bibliotekę Narodową oraz Departament Mecenatu Państwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. 18 maja 2023 roku minister kultury zatwierdził listę rankingową bibliotek rekomendowanych do wdrożenia systemu, a 5 czerwca 2023 roku podpisano umowę między AGH a Biblioteką Narodową.

ExLibris Alma ExLibris Primo

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025

narzędzi zarządzania zasobami bibliotecznymi na świecie. Działa on w oparciu o technologię chmurową typu Multitenant SaaS (Software as a Service). Zarówno system Alma, jak i wyszukiwarka Primo nie są instalowane na serwerach poszczególnych bibliotek, które z nich korzystają – dane przechowywane są w chmurze obliczeniowej na serwerach firmy Ex Libris, producenta Almy. System koncentruje się na procesach zamiast na typach dokumentów, dzięki temu podejściu można jeszcze skuteczniej administrować zasobami – niezależnie od tego, czy mówimy o materiałach tradycyjnych, pierwotnie elektronicznych (born digital) czy zdigitalizowanych. Biblioteki korzystające z systemu działają w ramach jednej platformy, przy zachowaniu niezależności swoich danych. Takie podejście pozwala na redukcję kosztów infrastruktury, stałą aktualizację oprogramowania i elastyczność w zarządzaniu zasobami. Możliwości Almy obejmują automatyzację procesów katalogowania, zamówień i udostępniania zasobów. W efekcie implementacji systemu w kolejnych polskich bibliotekach (w tym w Bibliotece Głównej i bibliotekach wydziałowych AGH) poszerzeniu uległa strefa wspólnej pracy placówek uczestniczących w projekcie, mająca za główny cel współkatalogowanie w czasie rzeczywistym według jednolitych przepisów katalogowania (bazujących na Deskryptorach Biblioteki Narodowej). Współkatalogowanie z Biblioteką Narodową i innymi bibliotekami zrzeszonymi w Ogólnokrajowej Sieci Bibliotecznej (OSB) oznacza, że zasoby bibliotek AGH będą widoczne z poziomu wspólnego katalogu Biblioteki Narodowej oraz innych bibliotek w OSB.

Dzięki wdrożeniu nowego systemu wzbogaciły się zasoby wyszukiwarki – katalogi.bn.org.pl, skupiającej obecnie połączone katalogi między innymi: Biblioteki Narodowej – centralnej biblioteki państwa, Biblioteki Jagiellońskiej (wraz z bibliotekami wydziałowymi i instytutowymi Uniwersytetu Jagiellońskiego), bibliotek akademickich między innymi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Politechniki Wrocławskiej, Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, bibliotek Uczelni Fahrenheita (w tym Uniwersytetu Gdańskiego i Politechniki Gdańskiej), woje-

Przygotowania do wdrożenia obejmowały intensywne prace techniczne oraz szkolenia personelu, co pozwoliło na uruchomienie systemu 27 listopada 2024 roku. Od tego dnia system Alma oraz multiwyszukiwarka Primo VE w pełni służą pracownikom, doktorantom i studentom AGH oraz innym użytkownikom bibliotek AGH, wprowadzając nową jakość zarządzania zasobami bibliotecznymi i korzystania z nich. Nowoczesny system został wdrożony w Bibliotece Głównej AGH oraz wszystkich bibliotekach wydziałowych uczelni, zapewniając spójność działań i wysoki standard obsługi. Zastąpił dotychczasowe oprogramowanie VTLS/Virtua, funkcjonujące w AGH od połowy lat 90. ubiegłego wieku.

Cel wdrożenia i korzyści

System Alma, opracowany przez firmę Ex Libris, jest jednym z najbardziej zaawansowanych

wódzkich bibliotek publicznych w Olsztynie, Lublinie, Wrocławiu, Szczecinie i w Kielcach, a także miejskich w Elblągu, Gdyni i Wrocławiu. Łącznie połączone katalogi współtworzy 148 bibliotek, które wdrożyły zintegrowany system zarządzania zasobami w latach 2022–2024 w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 lub zakupiły go samodzielnie dołączając do współkatalogowania z Biblioteką Narodową. Zasób Połączonych Katalogów BN liczy obecnie 56 mln jednostek. Trwa podłączanie do systemu kolejnych dużych bibliotek publicznych i akademickich. Biblioteka Narodowa, jako operator Priorytetu 1. Kierunku Interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025”, pokrywa koszty utrzymania systemu.

Wkład bibliotek AGH w projekt Połączonych Katalogów BN

Pod względem wielkości zbiorów Biblioteka Główna AGH należy do największych bibliotek technicznych w kraju. Księgozbiór Biblioteki Głównej liczy 450 tys. woluminów książek, 150 tys. woluminów czasopism oraz 350 tys. jednostek zbiorów specjalnych. Dodatkowo księgozbiory bibliotek wydziałowych obejmują 210 tys. woluminów książek, 18 tys. woluminów czasopism i 48 tys. jednostek zbiorów specjalnych. Łącznie biblioteki AGH gromadzą 1 mln 226 tys. publikacji. Zbiory stanowią imponującą i wartościową kolekcję specjalistyczną, która wyróżnia się na tle innych uczelni technicznych w Polsce. Godnym uwagi zasobem jest kolekcja Stadtmüllera – zbiór publikacji technicznych, szczególnie poświęconych słownictwu technicznemu, gromadzonych przez prof. Karola Stadtmüllera i jego syna inż. Karola Stadtmüllera, przekazany Bibliotece Głównej AGH przez rodzinę w 1949 roku (ponad 1,5 tys. publikacji z okresu 1772–1942, w tym książki, czasopisma, artykuły z czasopism, normy, akty prawne, druki ulotne oraz listy).

Funkcjonalności systemu Alma i wyszukiwarki Primo

System Alma integruje zarządzanie zbiorami drukowanymi, elektronicznymi i zdigitalizowanymi. Jest narzędziem kompleksowym, które pozwala bibliotekarzom na zarządzanie całym cyklem życia zasobów bibliotecznych – od zakupu i katalogowania, aż po udostępnianie użytkownikom. Zintegrowany moduł raportowania umożliwia generowanie szczegółowych statystyk dotyczących wykorzystania zasobów. Integracja z systemami uczelnianymi pozwala na lepsze dopasowanie oferty bibliotecznej do potrzeb użytkowników.

foto: E. Tabisz

Multiwyszukiwarka Primo VE, stanowiąca integralną część systemu, oferuje intuicyjny interfejs, który ułatwia przeszukiwanie zasobów lokalnych, ogólnokrajowych i międzynarodowych. Najważniejsze zmiany po uruchomieniu nowego systemu:

- Dotychczasowe konta biblioteczne zostały przeniesione do nowego systemu i zintegrowane z systemami AGH. Logowanie do systemu bibliotecznego dla pracowników, doktorantów i studentów AGH odbywa się za pomocą logowania SSO (Single Sign-On) z użyciem tych samych danych, co do poczty AGH.
- Dostęp do licencjonowanych zasobów elektronicznych AGH również odbywa się na podstawie logowania SSO, co ułatwia korzystanie z systemu.
- Po uruchomieniu nowego systemu użytkownicy zyskali możliwość samodzielnego zarządzania wypożyczeniami i rezerwacjami online za pośrednictwem swojego konta bibliotecznego.
- Multiwyszukiwarka Primo VE oferuje też wiele nowych funkcjonalności takich, jak zapisywanie zapytań i wyników wyszukiwania, ustawianie powiadomień o dostępności publikacji, tworzenie cytowań oraz eksport danych.

Praktyczne informacje na temat wyszukiwania, zamawiania i udostępniania zbiorów można znaleźć w materiałach informacyjno-szkoleniowych na stronie domowej Biblioteki Głównej AGH.

Podsumowanie

Uruchomienie systemu Alma oraz multiwyszukiwarki Primo VE w listopadzie 2024 roku jest przełomowym wydarzeniem dla całej społeczności AGH. Jest to znaczący krok w kierunku efektywniejszego zarządzania zasobami bibliotecznymi i zapewnienia usług informacyjnych na najwyższym poziomie. Zachęcamy użytkowników do korzystania z nowego Katalogu Bibliotek AGH, dostępnego pod adresem: katalog.agh.edu.pl.

K. Trzaska – wicedyrektor Biblioteki Narodowej – odczytuje list gratulacyjny dyrektora BN dr. T. Makowskiego w trakcie uroczystości otwarcia systemu Alma w BG AGH